

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 1929/22

לפני: כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
כבוד השופט ח' כבוב

העותרים: 1. מועצה מקומית תל שבע
2. מועצה מקומית חורה
3. מועצה מקומית לקיה
4. מועצה מקומית ערערה בנגב
5. פורום דו-קיום בנגב לשוויון אזרחי
6. עמותת סידרה

נ ג ד

המשיבים: 1. שרת הכלכלה והתעשייה
2. שירות התעסוקה הישראלי

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: כ"ב בחשון התשפ"ג (16.11.2022)

בשם העותרים: עו"ד נארימאן שחאדה-זועבי;
עו"ד סלאם ארשיד

בשם המשיבים: עו"ד יצחק ברט; עו"ד יונתן סיטון;
עו"ד מוריה פרימן

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. בעתירה שלפנינו התבקשנו להורות למשיבה 1 להפעיל את הסמכות הנתונה לה לפי סעיפים 23 ו-24 לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959 (להלן: החוק) ולהקים לשכות תעסוקה חדשות בשישה יישובים בדואיים בדרום הארץ (להלן: היישובים). כמו

כן, העותרים מבקשים כי נורה למשיבים לקבוע קריטריונים ברורים ואחידים להפעלת סמכות זו.

2. לפי סעיף 23 לחוק, שר הכלכלה והתעשייה, "בהמלצת מינהלת השירות או לאחר התייעצות אתה, יקים, בצו שיפורטם ברשומות, לשכות שירות תעסוקה ויקבע תחום שיפוטן [...]". בהתאם לכך, ולפי צו שירות התעסוקה (איחוד של לשכות התעסוקה האזוריות למחוזיות וביטול הלשכה לעובדים אקדמאיים), התשס"ה-2005, קיימות כיום 14 לשכות תעסוקה במחוז דרום, שאינן ממוקמות ביישובים מושא העתירה.

3. לטענת העותרים, לאור ממדי העוני ונתוני האבטלה הגבוהים בקרב תושבי היישובים, אי-הקמתן של לשכות תעסוקה ביישובים אלה היא בגדר מחדל ואינה עולה בקנה אחד עם תכליתו החברתית-כלכלית הנטענת של החוק המבטאת את חובת המדינה "לסייע לדורשי עבודה למצוא עבודה התואמת את יכולותיהם וכישרונותיהם", כלשון העותרים. עוד נטען, כי פריסתן הנוכחית של לשכות התעסוקה במחוז דרום מפלה את תושבי היישובים מושא העתירה ופוגעת בזכותם לשוויון, וזאת בשים לב לכך שבמספר יישובים יהודיים המצויים במדרג סוציו-אקונומי גבוה יותר ואחוזי אבטלה נמוכים מאלה של היישובים מושא העתירה, קיימות לשכות תעסוקה. נוסף על כך, נטען כי מאחר שגמלת הבטחת הכנסה וגמלאות סוציאליות נוספות מותנות בהתייצבות באופן תדיר בלשכת התעסוקה, היעדרן של לשכות תעסוקה ביישובים מקשה באופן ניכר על תושביהם, ובפרט על נשים המתגוררות בהם, לממש את זכויותיהם הסוציאליות, באופן הפוגע בזכותם החוקתית לקיום בכבוד.

4. בתגובת המשיבים המקדמית לעתירה שהוגשה ביום 21.6.2022, צוין כי מנכ"ל שירות התעסוקה המליץ לשרת הכלכלה והתעשייה דאז ביום 19.9.2021, להקים חמש לשכות תעסוקה חדשות לטובת האוכלוסייה הבדואית, אולם לאחר פגישות שקוימו בנושא הוחלט להמתין בקבלת ההחלטה עד לסיום עבודת מטה מקיפה הנערכת עבור זרוע העבודה במשרד הכלכלה בתחום "עיצוב ופיתוח ההון האנושי בישראל". אשר לקביעת קריטריונים להקמת לשכות תעסוקה, נטען כי שירות התעסוקה הגדיר בפברואר 2021 קריטריונים כאמור, וכי מכל מקום, עם תום עבודת המטה תיבחן גם האפשרות לקבוע קריטריונים להקמת לשכות תעסוקה לפי סעיפים 23 ו-24 לחוק. בנסיבות אלה, נטען כי העתירה היא מוקדמת ודינה להידחות.

5. בסמוך למועד הדיון בעתירה שלפנינו, הוגשה הודעה מעדכנת מטעם המשיבים בה פורט כי יש קושי בעת הנוכחית להקים לשכות תעסוקה חדשות בשל התפזרות הכנסת

ותחילתה של תקופת הבחירות, וכי הנושא יועבר לטיפולו של שר הכלכלה והתעשייה החדש עם כניסתו לתפקיד. מטעמים אלו, ולאחר שהתקיים דיון בעתירה במעמד הצדדים ביום 16.11.2022, הורנו בהחלטה כי "המשיבים יגישו הודעת עדכון עד לא יאוחר משלושה חודשים מהיום". בתמצית יתואר, כי במהלך החודשים החולפים המשיבים הגישו שלוש הודעות מעדכנות נוספות, בהן דווח, בין היתר, על הקמת צוות עבודה משותף למשרד הכלכלה והתעשייה, שירות התעסוקה ומערך הדיגיטל (להלן: הצוות המשותף), שמטרתו לגבש תפיסה כוללת בנוגע לתחום התעסוקה וההכשרה ומתן מענה על ידי שירות התעסוקה בסיוע מערך הדיגיטל הלאומי; על קיומן של מספר פגישות שבמהלכן הצוות המשותף הציג את התכנית שהגה; ועל כך שבעקבות עבודת הצוות המשותף, מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה ביקש להמשיך לבחון את הכלים הטכנולוגיים שנכללו בתוכנית.

לפי הודעתם המעדכנת האחרונה של המשיבים מיום 23.7.2023, עמדתם הנוכחית היא כי יש לאפשר לשר הכלכלה והתעשייה להמשיך לקדם את מדיניותו בדבר הנגשת שירותים שונים לציבור, ולאחר מכן יתאפשר לבחון שוב את הצורך בהקמת לשכות תעסוקה נוספות, ובפרט את צרכיהם של תושבי היישובים, במסגרת תכנית הצוות המשותף. להערכת המשיבים, בחינה מחודשת כאמור תתאפשר ככל הנראה עד לתום שנת 2023, בהתאם להתקדמות הפרויקט לתעסוקה דיגיטלית.

6. מנגד, העותרים טוענים בתגובתם להודעת העדכון האחרונה כי עבודת הצוות המשותף אינה מצדיקה את עיכוב הסעדים המבוקשים בעתירה. נטען, כי אף לשיטת משרד הכלכלה והתעשייה השירותים הדיגיטליים המתוכננים לא נועדו להחליף את לשכות התעסוקה הפיזיות אלא רק להנגיש חלק מהשירותים הניתנים בהן באופן מקוון, ולכן אין בפרויקט לייתר את הקמתן של לשכות התעסוקה המבוקשות. לפיכך, מבוקש כי נורה למשיבים לפעול לפתיחת לשכות תעסוקה ביישובים אלה עוד בטרם תסתיים עבודת הצוות המשותף. לחלופין, מבוקש כי המשיבים יגישו הודעת עדכון נוספת לפני תום השנה.

7. נקדים ונאמר – העתירה מיצתה את עצמה בשלב זה ודינה להידחות. כאמור, מאז מועד הדיון המשיבים הגישו שלוש הודעות מעדכנות, מהן עולה כי החל ממועד כניסתו של שר הכלכלה והתעשייה לתפקידו ננקטים באופן מתמשך צעדים הקשורים לפעילותן של לשכות התעסוקה, אשר טרם באו אל סיומם. בכלל זה, הובהר כי בכוונת השר לקדם מהלך רחב שבמסגרתו "צפוי חלק ממערך השירותים שניתן על ידי שירות התעסוקה לעבור לתווך הדיגיטלי". התקדמות הפרויקט רלוונטית אפוא לסעדים המבוקשים בעתירה, שכן

העברת חלק מהשירותים הניתנים בלשכות התעסוקה למתכונת מקוונת עשויה להשפיע הן על אופי הביקורים בהן הן על תדירותם, ועל כן מהווה גורם בעל משקל בהחלטה על הקמת לשכות תעסוקה חדשות. מבלי להביע כל עמדה בדבר נחיצותן של לשכות תעסוקה חדשות ביישובים במתכונת הנוכחית, לא מן הנמנע כי שינוי אופי השירות הניתן בלשכות התעסוקה ככלל, ישליך על פריסתן ומיקומיהן במחוז דרום כולו, ומכאן גם על הצורך בלשכות תעסוקה ביישובים.

8. הנה כי כן, לנוכח המהלכים הננקטים בימים אלה על ידי המשיבים והשפעתם על התחום מושא העתירה, אין הצדקה להתערבות שיפוטית. בנסיבות העניין, אף לא מצאנו כי קיים טעם להותרת העתירה תלויה ועומדת במתכונתה הנוכחית לשם "פיקוח" של בית המשפט (ראו והשוו: בג"ץ 1527/06 התנועה להגיונות שלטונית נ' משרד התחבורה, בחוות דעתו של השופט א' ריבלין (9.6.2009); בג"ץ 6167/22 שומרי הבית נ' השרה להגנת הסביבה, פסקה 5 (11.7.2023)).

9. אשר על כן, העתירה נדחית. מובן כי טענות העותרים ביחס להחלטות עתידיות שמורות להם. אין צו להוצאות.

ניתן היום, ו' באלול התשפ"ג (23.8.2023).

שופט

שופטת

שופט